

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, de Oradea

Oradea, 27 noiembrie

Seria I, Anul XXI, Nr. 5 (289), 2017

CONSACRARE DE ALTAR LA MĂNĂSTIREA MAICA DOMNULUI DIN ORADEA

Din sumar:

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus* - pag. 3;
Mesajul Sfântului Părinte Francisc pentru Prima Zi Mondială
a Săracilor - pag. 5-7; Canonul Timotei Cipariu, fondatorul filologiei românești
și a lingvisticii noastre istorice - pag. 10-12.

Comunicat

Cu durere în suflet am vizionat filmul documentar "Patriarhul Justinian Marina, Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române", transmis recent pe postul *Trinitas* al Bisericii Ortodoxe Române. El constituie, în opinia noastră, un atac la memoria martirilor Bisericii Greco-Catolice.

Ținem să repetăm ceea ce cardinalul Alexandru Todea a spus de mai multe ori la începutul anilor 1990, după căderea comunismului: "toată suferința Bisericii noastre din acești ani de persecuție o oferim Domnului"! Noi, Biserica Greco-Catolică, în pragul Centenarului Marii Uniri, ne asumăm cu demnitate trecutul și istoria și mulțumim Domnului pentru tot binele făcut popoului român de această Biserică. Ne gândim la primele școli românești sistematice deschise la Blaj în 1754, la Corifeii Școlii Ardelene și la Supplexul de la 1792, ne gândim la Timotei Cipariu și la introducerea literelor latine în scrierea românească, la „Câmpia Libertății” din 1848, la Simion Bărnuțiu, la Pronunciamentul din 1868, tot de la Blaj, ne gândim și la Marea Unire de la Alba Iulia din 1918. De fiecare dată greco-catolicii s-au gândit și au lucrat pentru toți românii, indiferent dacă erau ortodocși sau uniți. În marile momente ale istoriei lor, români au fost întotdeauna împreună!

Ne doare și ne întristează acest mesaj al fraților ortodocși, conform căruia actul samavolnic de desființare a Bisericii Unite și persecuțiile dure începute în 1948 împotriva membrilor acesteia constituie un act de "pedagogie divină", cu atât mai mult cu cât mesajul este transmis de lideri de opinie ai BOR, de clerici din

interiorul instituției, secondăți de unii academicieni.

Ne doare cu atât mai mult cu cât atacul este făcut în preajma intrării în anul centenarului Unirii. La Alba Iulia, în 1918, episcopul ortodox Miron Cristea l-a ascultat pe mai tânărul episcop greco-catolic Iuliu Hossu citind Declarația Unirii, pentru ca mai apoi cei doi ierarhi să se îmbrățișeze frățeste, simbolizând prin acest gest pacea dintre cele două Biserici și Unirea pe veci a românilor.

Contribuția istorică a Bisericii Române Unite este bine cunoscută, la fel și prigoana dezlănțuită împotriva acesteia și a credincioșilor ei în timpul regimului comunist de tristă amintire. Și totuși, nedreptățile la care suntem supuși din partea fraților ortodocși continuă, în pofida sprijinului de care se bucură în Europa comunitățile românești ortodoxe din partea Bisericii Catolice. Este injust ca nouă, greco-catolicilor, frații majoritari ortodocși, sprijiniți de oameni din instituțiile statului, să ne spună că martiriul Bisericii Române Unite nu a existat!

Ne doare această tentativă de rescriere a istoriei Bisericii noastre de către BOR, dar și rescrierea istoriei rezistenței anticomuniste, tentative înmulțite, parcă, în ultimele luni. Noi, greco-catolicii, ne asumăm istoria așa cum a fost și încercăm să respectăm martirii și pe cei care au salvat demnitatea poporului român, să vindecăm rănilor în spirit de frățietate, și nu de pe poziții de forță.

Acest comunicat este un strigăt de durere făcut cu demnitate pentru a ne apăra Biserica și credincioșii, istoria noastră și istoria poporului român. Sângele martirilor noștri, sacrificiul lor, mormintele fără cruci ne îndeamnă să nu uităm, să spunem adevărul pentru ca istoria să nu se mai repete, să nu atacăm pe nimeni, ci să pășim cu demnitate în Centenarul Unirii împreună cu frații ortodocși.

† **Virgil BERCEA**
Episcop

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Otilia Bălaș, Ioan Dărăbăneanu, Alin Crețu.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;
Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;
E-mail: olimpiu35@yahoo.it; Tel: 0722.450.013

Abonamente: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8
410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

Difuzare: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8
410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus*

Credința inspiră caritatea și caritatea păstrează credința

12.11.2017

Iubiți frați și surori, bună ziua!

În această duminică, Evanghelia (cf. Mt 25,1-13) ne arată condiția pentru a intra în împărăția cerurilor și face asta cu parabola celor zece fecioare: este vorba despre acele fete tinere care aveau rolul de a-l primi și a-l însoți pe mire la ceremonia nunții, și pentru că în acel timp era obiceiul de a celebra nunta noaptea, fetele tinere erau înzestrate cu candelă.

Parabola spune că dintre aceste fecioare cinci erau înțelepte și cinci erau nechibzuite: de fapt, cele înțelepte au luat cu ele untdelemn pentru candelă, în timp ce cele nechibzuite n-au luat. Mirele întârzie să vină și toate ațipesc. La miezul nopții este anunțată sosirea mirelui; atunci fecioarele nechibzuite își dau seama că nu au untdelemn pentru candelă și cer de la cele înțelepte. Însă acestea răspund că nu pot să le dea, pentru că n-ar ajunge pentru toate. Așadar, în timp ce cele nechibzuite merg în căutare de untdelemn, sosește mirele; fecioarele înțelepte intră cu el în sala ospățului și poarta este închisă. Cele cinci nechibzuite se întorc prea târziu, bat la poartă, dar răspunsul este: „Nu vă cunosc” (v. 12), și rămân afară.

Ce vrea să ne învețe Isus cu această parabolă? Ne amintește că trebuie să fim pregătiți pentru întâlnirea cu El. De multe ori, în Evanghelie, Isus îndeamnă să veghem și face asta și la sfârșitul acestei relatări. Spune așa: „Vegheați, așadar, pentru că nu știți nici ziua, nici ceasul” (v. 13). Dar cu această parabolă ne spune că a veghea nu înseamnă numai a nu dormi, ci a fi pregătiți; de fapt, toate fecioarele dorm înainte de a sosi mirele, dar la trezire unele sunt pregătite și altele nu. Așadar aici se află semnificația lui a fi înțelepți și prudenți: este vorba de a nu aștepta ultimul moment din viața noastră pentru a colabora cu harul lui Dumnezeu, ci a face asta deja de acum. Ar fi frumos să ne gândim un pic: o zi va fi ultima. Dacă ar fi astăzi, cum sunt pregătit, cum sunt pregătită? Dar trebuie să fac asta și asta... A ne pregăti ca și cum ar fi ultima zi: asta face bine.

Candela este simbolul credinței care luminează viața noastră, în timp ce untdelemnul este simbolul ca-

rității care alimentează, face rodnică și credibilă lumina credinței. Condiția pentru a fi pregătiți la întâlnirea cu Domnul nu este numai credința, ci o viață creștină bogată în iubire și în caritate față de aproapele. Dacă ne lăsăm conduși de ceea ce ne apare mai comod, de căutarea intereselor noastre, viața noastră devine sterilă, incapabilă să dea viață altora și nu acumulăm nicio rezervă de untdelemn pentru candela credinței noastre; și aceasta – credința – se va stinge în momentul venirii Domnului, sau chiar mai înainte. În schimb, dacă suntem vigilenți și încercăm să facem binele, cu gesturi de iubire, de împărtășire, de slujirea a aproapelei aflat în dificultate, putem rămâne liniștiți în timp ce așteptăm venirea mirelui: Domnul va putea veni în orice moment, și nici chiar somnul morții nu ne înspăimântă, pentru că avem rezerva de untdelemn, acumulată cu faptele bune de fiecare zi. Credința inspiră caritatea și caritatea păstrează credința.

Fecioara Maria să ne ajute să facem credința noastră tot mai activă prin intermediul carității; pentru ca să poată străluci candela noastră deja aici, pe drumul pământesc, și apoi pentru totdeauna, la sărbătoarea de nuntă în paradis.

După *Angelus*

Iubiți frați și surori!

Ieri, la Madrid, au fost proclamați fericiți Vicente Queralt Lloret și 20 de însoțitori martiri, și José Maria Fernández Sánchez și 38 de însoțitori martiri. Noii fericiți erau, unii, membri ai Congregației Misiunii: preoți, frați coadiutori, novici; alții erau laici aparținând la Asociația Medaliei Miraculoase. Toți au fost uciși din ură față de credință în timpul persecuției religioase care a avut loc în cursul războiului civil spaniol între 1936 și 1937. Să-i aducem mulțumire lui Dumnezeu pentru marele dar al acestor martori exemplari ai lui Cristos și ai Evangheliei.

Vă salut pe voi toți, familii, parohii, asociații și pe fiecare credincios, care ați venit din Italia și din atâtea părți ale lumii. Îndeosebi, salut pelerinii care provin din Washington, Philadelphia, Brooklyn și New York, corul parohial „Sfânta Maria Magdalena” din Nuragus (Sardinia); credincioșii din Toscana, Ercolano și Veneția; Societatea jucătorilor de popice din Rosta și candidații la mir din Galzignano. Urez tuturor o duminică frumoasă. Vă rog, nu uitați să vă rugați pentru mine. Poftă bună și la revedere!

Franciscus

Traducere de pr. Mihai Pătrașcu

www.itrc.ro

Lansarea volumului „Dascăli din Bihor”

În Sala „Traian Moșoiu” a Primăriei Oradea a avut loc, luni seara, prezentarea volumului „Dascăli din Bihor”, avându-l ca autor pe domnul Ion Bradu. Volumul a văzut lumina tiparului prin strădania fiului domnului Ion Bradu, Mircea Bradu.

Volumul a fost prezentat de către Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea, domnul profesor Aurel Chiriac, domnul profesor etnolog Crăciun Parasca și domnul scriitor Mircea Bradu. Moderatoarea lansării a fost domnișoara Cristina Pușcaș.

În cuvântul înainte al volumului, Preasfinția Sa Virgil afirma:

„Cartea pe care o avem în față ne introduce în atmosfera României interbelice, acea perioadă de renaștere spirituală și speranță în care, într-o patrie unită, personalități care afirmau valorile autohtone în politică, literatură, știință, artă, spiritualitate, de la Nicolae Iorga, Hariclea Darclee, Maria Tănase, la tinerii de pe atunci Mircea Eliade, Eugen Ionescu, Emil Cioran, George Enescu sau Constantin Brâncuși au urmat modelele înaintașilor lor, dascăli și profesori de vocație. Efervescența timpului s-a manifestat pe toate planurile vieții cultural-spirituale. Între cei care au lucrat într-un climat de onestitate deplină, generoși și altruști, la consolidarea renașterii interbelice au fost acei dascăli care și-au trăit vocația lor cu sfințenie și dăruire de sine și care au transmis generațiilor care au urmat valorile cele adevărate, în care au crezut cu tărie. Munca lor nu a fost în zadar. Dacă în perioada regimului comunist și al așa-zisei educații ateiste aceste valori au subzistat tu-

turor încercărilor distructive, dacă după 1989 România a putut să iasă din opresiunea istoriei rugându-se public „Tatăl nostru” după atâția ani de interdicție, toate acestea au fost posibile tocmai datorită acestor dascăli care au semănat semințele spirituale care au dat rod și au înobilat spiritualitatea acestor meleaguri.

În rândurile care urmează vom întâlni nume și scurte biografii. În spatele acestora stau vieți trăite, fiecare în parte adevărate romane rămase înscrise în „cartea vieții”. Vorbindu-ne despre „Dascăli din Bihor” lucrarea ne oferă și o restituire a istoriei locale prin care, așa cum recunoaște autorul, domnul Mircea Bradu, „ne este prezentată activitatea, virtuțile, vocațiile, împlinirile, frământările, inițiativele, devotamentul muncii, noblețea sufletească a unor dascăli din perioada anilor interbelici (1918-1940).”

Eugen IVUȚ - Biroul de presă

„Stai sau stai și cugeți?”

La inițiativa Biroului Pastoral, miercuri, 15 noiembrie a.c., Preasfinția Sa Virgil Bercea, împreună cu tinerii și preoții noștri, au marcat începerea Postului Crăciunului într-un mod mai deosebit decât în anii precedenți. În această seară de rugăciune, la Parohia „Duminica Tuturor Sfinților”, s-au întâlnit peste 80 de credincioși pentru a se ruga și cânta împreună, pentru a-L primi, a-L adora pe Isus, și bineînțeles pentru a me-

dita la acest timp de așteptare pentru ca fiecare dintre noi să-L primească în inimi pe Mântuitorul într-un mod cât mai autentic.

Seara de rugăciune a început cu Sfânta Liturghie animată de toți cei prezenți, urmând Binecuvântarea Euharistică în cadrul căreia am avut parte de o meditație pregătită de tânărul Andrei Ianc, seminarist orionin. Folosind o vorbă din popor care zice: „Stai sau stai și cugeți?” Tânărul seminarist a subliniat faptul că un creștin nu trebuie doar să stea și să-L aștepte pe pruncul Isus, ci și să cugete, să devină înțelept. Îndemnul adresat este acela de a aprofunda acest post prin 2 aspecte esențiale: cunoașterea și iubirea.

Dumnezeu este un izvor nesecat pe care niciodată nu Îl vom cunoaște pe deplin. Noi putem trăi acest post doar prin 3 dimensiuni: iubirea față de noi înșine, față de aproapele, și față de Dumnezeu care este însuși Iubirea adevărată. Dar pentru a iubi într-un mod mai bun, mai frumos, trebuie să cunoaștem mai bine toate cele trei dimensiuni, să vedem frumosul.

Carla MAXIM

Mesajul Sfântului Părinte Papa Francisc pentru Prima Zi Mondială a Săracilor

Să nu iubim cu vorba, ci cu fapta

1. „Copii, să nu iubim numai cu vorba sau cu limba, ci cu fapta și adevărul” (1In 3,18). Aceste cuvinte ale apostolului Ioan exprimă un imperativ de care niciun creștin nu poate să facă abstracție. Seriozitatea cu care „ucenicul iubit” transmite până în zilele noastre porunca lui Isus este făcută și mai accentuată prin opoziția pe care o prezintă între cuvintele goale care adesea sunt pe buzele noastre și faptele concrete cu care în schimb suntem chemați să ne măsurăm. Iubirea nu admite alibiuri: cine intenționează să iubească așa cum a iubit Isus, trebuie să-și însușească exemplul său; mai ales când suntem chemați să-i iubim pe săraci. De altfel, modul de a iubi al Fiului lui Dumnezeu este bine cunoscut, și Ioan îl amintește cu litere clare. El se întemeiază pe două coloane portante: Dumnezeu a iubit cel dintâi (cf. 1In 4,10.19); și a iubit dăruindu-se în întregime pe sine însuși, chiar propria viață (cf. 1In 3,16).

O astfel de iubire nu poate să rămână fără răspuns. Deși este dăruită în manieră unilaterală, adică fără a cere nimic în schimb, totuși ea aprinde în așa fel inima încât fiecare se simte determinat să răspundă la ea în pofida propriilor limite și păcate. Și acest lucru este posibil dacă harul lui Dumnezeu, caritatea sa milostivă este primită, pe cât posibil, în inima noastră, așa încât să miște voința noastră precum și afectele noastre spre iubirea față de Dumnezeu însuși și față de aproapele. În acest mod milostivirea care izvorăște, ca să spunem așa, din inima Treimii poate ajunge să pună în mișcare viața noastră și să genereze compasiune și fapte de milostenie față de frații și surorile care se află în necesitate.

2. „Acest sărac strigă și Domnul îl ascultă” (Ps 34,7). Dintotdeauna Biserica a înțeles importanța unui

astfel de strigăt. Posedăm o mare mărturie încă din primele pagini din Faptele Apostolilor, acolo unde Petru cere să se aleagă șapte bărbați „plini de Duh și de înțelepciune” (6,3) pentru ca să asume slujirea asistenței acordate săracilor. Acesta este cu siguranță unul dintre primele semne cu care comunitatea creștină s-a prezentat pe scena lumii: slujirea adusă celor mai săraci. Toate acestea îi erau posibile pentru că a înțeles că viața ucenicilor lui Isus trebuia să se exprime într-o astfel de fraternitate și solidaritate încât să corespundă învățaturii principale a Învățătorului care i-a proclamat pe săraci fericiți și moștenitori ai împărăției cerurilor (cf. Mt 5,3).

„Își vindeau proprietățile și bunurile și le împărțeau tuturor, după cum avea nevoie fiecare” (Fap2,45). Această expresie arată cu claritate preocuparea vie a primilor creștini. Evanghelistul Luca, autorul sacru care mai mult decât oricare altul a dat spațiu milostivirii, nu face nicio retorică atunci când descrie practica de împărțire a primei comunități. Dimpotrivă, relatând-o, vrea să le vorbească tuturor credincioșilor din orice generație, deci și nouă, pentru a ne susține în mărturie și să provoace acțiunea noastră în favoarea celor mai nevoiași. Aceeași învățătură este dată cu tot atâtea convingere de apostolul Iacob, care, în scrisoarea sa, folosește expresii puternice și incisive: „Ascultați, frații mei iubiți: oare nu i-a ales Dumnezeu pe cei săraci în ochii lumii, dar bogați în credință, ca moștenitori ai împărăției pe care el a promis-o celor care îl iubesc? Dar voi l-ați disprețuit pe cel sărac! Oare nu bogații sunt cei care vă asupresc și vă târăsc prin tribunale? [...] Ce folos, frații mei, dacă cineva spune că are credință, dar nu are fapte; oare poate credința să-l mântuiască? Dacă un frate sau o soră sunt lipsiți de îmbrăcăminte și de hrana

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

de toate zilele și cineva dintre voi le-ar spune: «Mergeți în pace, încălziți-vă și săturați-vă», dar nu le dați cele necesare pentru trup, ce folos? La fel și credința, dacă nu are fapte, este moartă în ea însăși» (2,5-6.14-17).

3. Totuși au existat momente în care creștinii n-au ascultat până la capăt acest apel, lăsându-se contagiați de mentalitatea lumească. Însă Duhul Sfânt n-a încetat să-i cheme să-și îndrepte privirea spre esențial. De fapt, a făcut să apară bărbați și femei care în diferite moduri au oferit viața lor în slujba săracilor. Câte pagini de istorie, în acești două mii de ani, au fost scrise de creștini care, în toată simplitatea și umilința, și cu fantezia generoasă a carității, i-au slujit pe frații lor mai săraci!

Între toți se evidențiază exemplul lui Francisc din Assisi, care a fost urmat de alți numeroși bărbați și femei sfinți în cursul secolelor. El nu s-a mulțumit să îmbrățișeze și să dea pomană leproșilor, ci a decis să meargă la Gubbio pentru a sta împreună cu ei. El însuși a văzut în această întâlnire cotitura convertirii sale: „Când eram în păcate, mi se părea lucru prea amar să-i văd pe leproși, și însuși Domnul m-a condus printre ei și am fost milostiv față de ei. Și îndepărtându-mă de ei, ceea ce mi se părea amar a fost schimbat pentru mine în dulceață a sufletului și a trupului” (Test 1-3: FF 110). Această mărturie manifestă forța transformatoare a carității și stilul de viață al creștinilor.

Nu ne gândim la cei săraci numai ca destinatari ai unei practici bune de voluntariat care trebuie făcută o dată pe săptămână, sau cu atât mai puțin de gesturi ocazionale de bunăvoință pentru a pune conștiința în pace. Aceste experiențe, deși valabile și utile pentru a sensibiliza față de necesitățile atâtor frați și atâtor nedreptăți care adesea care sunt cauza lor, ar trebui să introducă la o adevărată întâlnire cu săracii și să dea loc la o împărtășire care să devină stil de viață. De fapt, rugăciunea, drumul uceniciei și convertirea găsesc în caritatea care se face împărtășire verificarea autenticității lor evanghelice. Și din acest mod de a trăi derivă bucurie și seninătate sufletească, pentru că se atinge cu mâna carnea lui Cristos. Dacă vrem să-l întâlnim realmente pe Cristos, este necesar să-i atingem trupul în trupul rănit al săracilor, ca o comparație cu împărtășirea sacramentală primită în Euharistie. Trupul lui Cristos, frânt în liturgia sacră, se lasă găsit de caritatea împărtășită în fețele și în persoanele fraților și surorilor mai slabi. Răsună mereu actuale cuvintele sfântului episcop Ioan Gură de Aur: „Dacă vrei să cinstiți trupul lui Cristos, nu-l neglijați când este gol; nu-l cinstiți pe Cristos euharisticul cu veșminte de mătase, în timp ce în afara templului îl neglijați pe acest alt Cristos care este chinuit de frig și de goliciune” (Hom. in Matthaeum, 50, 3: PG 58).

De aceea, suntem chemați să întindem mâna către cei săraci, să-i întâlnim, să-i privim în ochi, să-i îmbrățișăm, pentru a-i face să simtă căldura iubirii care

frânge cercul singurătății. Mâna lor întinsă spre noi este și o invitație de a ieși din certitudinile și comoditățile noastre și să recunoaștem valoarea pe care o constituie sărăcia în ea însăși.

4. Să nu uităm că pentru ucenicii lui Cristos sărăcia este înainte de toate o vocație de a-l urma pe Isus sărac. Este un drum în urma lui și cu el, un drum care conduce la fericirea împărăției cerurilor (cf. Mt 5,3; Lc 6,20). Sărăcie înseamnă o inimă umilă care știe să primească propria condiție de creatură limitată și păcătoasă pentru a depăși tentația de atotputernicie, care ne înșeală că suntem nemuritori. Sărăcia este o atitudine a inimii care împiedică să ne gândim la bani, la carieră, la lux ca obiectiv al vieții și condiție pentru fericire. Mai degrabă, sărăcia este cea care creează condițiile pentru a asuma în mod liber responsabilitățile personale și sociale, în pofida propriilor limite, încrezându-ne în apropierea lui Dumnezeu și susținuți de harul său. Sărăcia, înțeleasă astfel, este metrul care permite să evaluăm folosirea corectă a bunurilor materiale, precum și să trăim în mod nu egoist și posesiv legăturile și afectele (cf. Catehismul Bisericii Catolice, nr. 25-45).

De aceea, să ne însușim exemplul sfântului Francisc, martor al sărăciei genuine. El, tocmai pentru că avea îndreptați ochii spre Cristos, a știut să-l recunoască și să-l slujească în cei săraci. De aceea, dacă dorim să oferim contribuția noastră eficientă pentru schimbarea istoriei, generând adevărată dezvoltare, este necesar ca să ascultăm strigătul săracilor și să ne angajăm să-i ridicăm din condiția lor de marginalizare. În același timp, săracilor care trăiesc în orașele noastre și în comunitățile noastre le amintesc să nu piardă sensul sărăciei evanghelice pe care-l poartă imprimat în viața lor.

5. Cunoaștem marea dificultate care reiese în lumea contemporană de a putea identifica sărăcia în manieră clară. Și totuși, ea ne interpelează în fiecare zi cu miile sale fețe marcate de durere, de marginalizare, de samavolnicie, de violență, de torturi și de închisoare, de război, de privarea de libertate și de demnitate, de ignoranță și de analfabetism, de urgența sanitară și de lipsa locului de muncă, de traficul de persoane și de sclavie, de exil și de mizerie, de migrațiune forțată. Sărăcia are fața de femei, de bărbați și de copii exploatați pentru interese lașe, călcați în picioare de logicele perverse ale puterii și banului. Această listă nemiloasă și niciodată completă suntem constrânși s-o compunem în fața sărăciei rod al nedreptății sociale, al mizeriei morale, al avidității câtorva și al indiferenței generalizate!

Din păcate, în zilele noastre, în timp ce reiese tot mai mult bogăția sfruntată care se acumulează în mâinile câtorva privilegiați, și adesea este însoțită de ilegalitate și de exploatare ofensatoare a demnității umane, face scandal extinderea sărăciei la mari sectoare ale societății în toată lumea. În fața acestui scenariu,

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

nu putem rămâne inerti și cu atât mai puțin resemnați. În fața sărăciei care inhibă spiritul de inițiativă al atâtor tineri, împiedicându-i să găsească un loc de muncă; în fața sărăciei care anesteziază simțul de responsabilitate inducând la preferarea delegării și a căutării de favoritisme; în fața sărăciei care otrăvește fântânile participării și restrânge spațiile profesionalității umilind astfel meritul celui care muncește și produce; în fața la toate acestea trebuie să răspundem cu o nouă viziune despre viață și despre societate.

Toți acești săraci - așa cum îi plăcea fericitului Paul al VI-lea să spună - aparțin Bisericii prin „drept evanghelic” (Discurs de deschidere a sesiunii a II-a a Conciliului Ecumenic Vatican II, 29 septembrie 1963) și obligă la opțiunea fundamentală pentru ei. De aceea, binecuvântate sunt mâinile care se deschid ca să-i primească pe cei săraci și să-i ajute: sunt mâini care aduc speranță. Binecuvântate sunt mâinile care depășesc orice barieră de cultură, de religie și de naționalitate vărsând untdelemn de mângâiere pe rănilor umanității. Binecuvântate sunt mâinile care se deschid fără a cere nimic în schimb, fără „dacă”, fără „însă” și fără „poate că”: sunt mâini care fac să coboare asupra fraților binecuvântarea lui Dumnezeu.

6. La sfârșitul Jubileului Milostivirii am voit să ofer Bisericii Ziua Mondială a Săracilor, pentru ca în toată lumea comunitățile creștine să devină tot mai mult și mai bine semn concret al carității lui Cristos față de cei din urmă și cei mai nevoiași. La celelalte zile mondiale instituite de predecesorii mei, care sunt de acum o tradiție în viața comunităților noastre, doresc ca să se adauge aceasta, care aduce la ansamblul lor un element de completare perfect evanghelic, adică predicția lui Isus față de cei săraci.

Invit întreaga Biserică și pe bărbații și femeile de bunăvoință să țină îndreptată privirea, în această zi, spre cei care întind mâinile lor strigând ajutor și cerând solidaritatea noastră. Sunt frații și surorile noastre, creați și iubiți de unicul Tatăl ceresc. Această Zi vrea să stimuleze în primul rând pe credincioși pentru ca să reacționeze la cultura rebutului și a risipei, însușindu-și cultura întâlnirii. În același timp invitația este adresată tuturor, independent de apartenența religioasă, pentru ca să se deschidă la împărtășirea cu cei săraci în orice formă de solidaritate, ca semn concret de fraternitate. Dumnezeu a creat cerul și pământul pentru toți; din păcate, oamenii sunt cei care au ridicat granițe, ziduri și țărcuri, trădând darul originar destinat omenirii fără nicio excludere.

7. Doresc ca, în săptămâna care precedă Ziua Mondială a Săracilor, care în acest an va fi la 19 noiembrie, a XXXIII-a duminică din timpul de peste an, comunitățile creștine să se angajeze să creeze atâtea momente de întâlnire și de prietenie, de solidaritate și de ajutor concret. Apoi vor putea să-i invite pe săraci

și pe voluntari ca să participe împreună la Euharistia din această duminică, în așa fel încât să rezulte și mai autentică celebrarea solemnității Domnului nostru Isus Cristos, Regele Universului, în duminica următoare. De fapt, regalitatea lui Cristos reiese în toată semnificația sa tocmai pe Golgota, când Nevinovatul pironit pe cruce, sărac, gol și privat de toate, întrupează și revelează plinătatea iubirii lui Dumnezeu. Abandonarea sa în mod complet Tatălui, în timp ce exprimă sărăcia sa totală, face evidentă puterea acestei iubiri, care îl învie la viață nouă în ziua de Paște.

În această duminică, dacă în cartierul nostru trăiesc săraci care caută ocrotire și ajutor, să ne apropiem de ei: va fi un moment propice pentru a-l întâlni pe Dumnezeu pe care-l căutăm. Conform învățaturii Scripturilor (cf. Gen 18,3-5; Evr 13,2), să-i primim ca oaspeți privilegiați la masa noastră; vor putea să fie învățatori care ne ajută să trăim credința în manieră mai coerentă. Cu încrederea și disponibilitatea lor de a accepta ajutor ne arată în mod sobru, și adesea bucuros, cât este de decisiv a trăi din esențial și de a ne abandona providenței Tatălui.

8. La temelia atâtor inițiative concrete care se vor putea realiza în această Zi să fie mereu rugăciunea. Să nu uităm că Tatăl nostru este rugăciunea săracilor. De fapt, cererea pâinii exprimă încrederea în Dumnezeu pentru nevoile primare ale vieții noastre. Ceea ce Isus ne-a învățat cu această rugăciune exprimă și primește strigătul celui care suferă din cauza precarității existenței și din cauza lipsei celor necesare pentru a trăi. Ucenicilor care îi cereau lui Isus să-i învețe să se roage el le-a răspuns cu cuvintele săracilor care se adresează unicului Tată în care toți se recunosc ca frați. Tatăl nostru este o rugăciune care se exprimă la plural: pâinea care se cere este „a noastră”, și asta comportă împărtășire, participare și responsabilitate comună. În această rugăciune toți recunoaștem exigența de a depăși orice formă de egoism pentru a avea acces la bucuria primirii reciproce.

9. Cer confracțiilor episcopi, preoților, diaconilor - care prin vocație au misiunea sprijinirii săracilor -, persoanelor consacrate, asociațiilor, mișcărilor și lumii vaste a voluntariatului să se angajeze pentru ca să se instaureze cu această Zi Mondială a Săracilor o tradiție care să fie contribuție concretă la evanghelizare în lumea contemporană.

De aceea, această nouă Zi Mondială să devină o chemare puternică adresată conștiinței noastre credincioase pentru ca să fim tot mai convinși că a împărtăși cu săracii ne permite să înțelegem evanghelia în adevărul său cel mai profund. Săracii nu sunt o problemă: sunt o resursă din care trebuie să luăm pentru a primi și a trăi esența evangheliei.

Vatican, 13 iunie 2017, comemorarea sfântului Anton de Padova

Franciscus

Traducere de pr. Mihai Pătrașcu

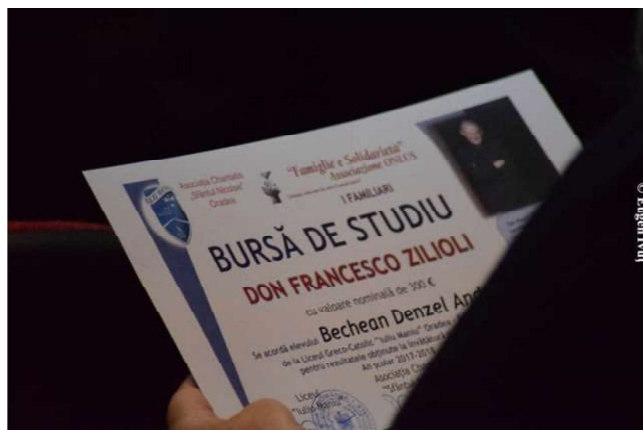
Burse pentru minte... din suflet

Sala festivă a Liceului Greco Catolic Iuliu Maniu a fost aproape neîncăpătoare, în ziua de 21 octombrie, pentru participanții la a zecea ediție a acordării bursei pentru elevii merituosi ai instituției noastre de învățământ.

Suferința, deși dureroasă, are puterea de a ne strânge împreună, preciza doamna director Antonia Nica, cu prilejul deschiderii acestei festivități care a fost precedată de inaugurarea celei de-a patra grupe de grădiniță a Liceului Greco-Catolic din Oradea, care a început activitatea prin grija părintească a părintelui Gavril Bubo, președintele Asociației Charitatis, Oradea, cu sprijinul binefăcătorilor italieni.

Preasfinția Sa Virgil Bercea a salutat oaspeții sosiți din Italia, din Brescia și Florența, membri ai Asociației „Familii și Solidaritate”, care, în România, desfășoară proiecte îndreptate spre nevoile copiilor. Una dintre acțiunile întreprinse este acordarea de burse de studiu pentru elevii orădeni. Aceștia sunt susținuți de către partenerii din cadrul Asociației „Proiect Curcubeu”, cu sediul în frumosul oraș al Toscanei. Bursele sunt acordate anual elevilor cu merite deosebite la învățătură, în memoria unor persoane plecate la Tatăl Ceresc, dragi binefăcătorilor italieni.

Acordarea bursei a fost un moment emoționant la care au participat și elevi susținuți în anii anteriori, alături de părinții lor, diriginți, cadre didactice ale Liceului Greco-Catolic din Oradea, echipa managerială și invitați. S-au acordat 27 de burse următorilor elevi: Iagăr Lucas – XA, Polac Angel – XA, Cho Jinyoung – XIIB, Trifa Georgiana – XB, Erdeli Diana – IXA, Bode Antonia – IXA, Micu Alexandru – XA, Kralik Teodore – XIA, Cristea Iulia – XB, Pele Caramcea – XIB, Indrie Damaris – XIA, Chivari Dominic

– XIIA, Bechean Denzel – XIB, Mortan Flaviu – XIB, Sas Darius – XIB, Podar Angel – XB, Sabău Vanessa – XIIB, Bodogai Vlad – XIIB, Avram Maria – IXB, Szucs Cristian – XIIB, Balotă Sandra – XIIB, Bungău Raul – XB, Torok Adalbert – XIIA, Costrăș Patricia – XB, Ștef Diana – XIIB și Pupillo Ester – IXB. Aceasta din urmă a adresat un cuvânt de mulțumire binefăcătorilor, asigurându-i de rugăciunile și sentimentele de grațitudine ale celor premiați.

În încheiere, episcopul nostru a transmis binevântarea Domnului tuturor participanților și le-a adresat distinșilor oaspeți din Italia invitația de a se reveni în școala noastră, ce freacă de viață și tinerețe, cu elevi disponibili să fie mereu mai buni, într-o lume care, greșit, uneori, alege să lupte cu bombe în loc să cultive relații umane definite de iubire, cum preciza unul din oaspeții italieni.

Seara s-a concluzionat cu o agapă și cu posibilitatea ca toți să schimbe o vorbă într-un context familial al părtășiei pentru ... minte și inimă.

Pr. Adrian PODAR

Tabără spirituală pentru copii

În perioada 27-29 octombrie 2017, Biroul Pastoral, în colaborare cu învățătoarea clasei a III-a B a Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu”, a realizat o tabără spirituală recreativă pentru copiii clasei.

Scopul acestei ieșiri a fost de a crea o unitate între copiii și o cunoaștere mai aprofundată a persoanei lui Isus.

Copiii au avut parte de două drumeții: una la Porțile Bihorului, iar cea de-a doua la Groapa Ruginoasă. Au mai fost momente în care copiii au putut să se bucure de jocuri, muncă în echipă, moment de rugăciune, Sfânta Liturghie și în mod special fiecare dintre ei a trebuit să-și aleagă un coleg pe care să-l protejeze și să-l ajute pe perioada taberei.

Suntem bucuroși că prin ajutorul lui Dumnezeu am reușit să mai clădim ceva bun în sufletele copiilor.

Francesca GHIURCĂ

Adunarea Generală a AGRU Național

Adunarea Generală a românilor uniți, A.G.R.U. național s-a reunit la Lugoj, în zilele de 20-21 octombrie 2017. Lucrările s-au desfășurat la Palatul episcopal din Lugoj, participând delegați din cele șase Eparhii ale Bisericii Române Unite.

Temele Adunării generale din acest an au fost: „Spiritualitatea laicilor: Rafila Găluț exemplu de viață și trăire a credinței” și „Episcopul martir greco-catolic Dr. Ioan Bălan”, iar motto-ul ales: „Neîncetat să vă rugați” (1 Tes 5,17).

Ziua de sâmbătă a fost rezervată pelerinajului anual organizat de Episcopia Greco-Catolică de Lugoj la Bocsig.

În deschiderea lucrărilor, Prea Sfințitul Alexandru Mesian a adresat un cuvânt de bun venit tuturor membrilor. A prezentat câteva din problemele ce privesc B.R.U unde asociația A.G.R.U s-ar putea implica și mai mult. În final a făcut o scurtă prezentare a cărții „O filă din Istoria Creștinismului Contemporan Catolic Românesc: CATACOMBELE”, scrisă de doamna profesoară Teresia Tătaru și a subliniat CATACOMBELE din Cluj unde au fost hirotoniți mai mulți preoți printre care Pr. Lucian Mureșan, actual Arhiepiscop Major și Cardinal și de asemenea Pr. Alexandru Mesian, în prezent episcop de Lugoj.

După cuvântul excelenței Sale, Mons. Angelo Pop a prezentat tema spirituală pregătită pentru întâl-

nire și Pr. Dr. Sergiu Soica tema istorică „Episcopul martir Dr. Ioan Bălan”. După cină s-au abordat și alte subiecte importante, dintre care amintim „Centenarul Marii Uniri (1918- 2018)”.

A doua zi, în jurul orei 07:30 s-a plecat spre Bocsig unde programul a fost marcat de celebrarea Sfintei Liturghii pontificată de PS Alexandru Mesian și procesiunea la mormântul Serei lui Dumnezeu Rafila Găluț, unde s-a oficiat un parastas. Procesul de beatificare a acestei fecioare stigmatizate a depășit faza eparhială și se află în faza a II-a, cea romană.

Următoarea întâlnire a Consiliului Director al AGRU se va desfășura în primăvara anului 2018, în Eparhia de București.

Pr. Gherghel PETRIȘOR

Cartea Părintelui Cristian Sabău a ajuns la Fatima

Cartea Părintelui Cristian Sabău, „Fecioara din Fatima”, a ajuns la Fatima, într-o colecție de publicații internaționale despre renumitul loc de pelerinaj, unde nenumărați oameni și-au aflat vindecarea.

Volumul în limba română a fost prezentat Sfintei Fecioare de către Părintele Cristian, aflat într-un pelerinaj la împlinirea centenarului aparițiilor de la Fatima, ca și o mulțumire adusă Mamei Cerești.

În 2017, la aniversarea a 100 de ani de când Maica Domnului s-a arătat la Fatima, s-a dorit o nouă editare a cărții Preasfințitului Suci. Însă, de când aceasta fusese publicată prima oară, au trecut aproape 75 de ani, timp în care s-au mai întâmplat și s-au dezvoltat multe aspecte cu privire la aparițiile portugheze. În noua ediție din 2017, prin grija părintelui Cristian-Florin Sabău, a fost construit un aparat de note de subsol, în care informațiile prezentate de către PSS Suci au fost aduse la zi și comparate critic cu cele prezente în alte izvoare. De asemenea, au fost inserate în textul original anumite adăugiri, bine demarcate, ce întregesc imaginea cronologică de ansamblu a evenimentelor.

La sfârșitul cărții, părintele Sabău a anexat un studiu final. În acesta, sunt abordate diferite chestiuni teologice, filosofice, științifice, inter-religioase ori inter-confesionale ridicate de aparițiile de la Fatima. Studiul prezintă etapele istorice ale dezvoltării și receptării celor două elemente esențiale: cererea de consacrare la Inima Neprihănită și cel de-al „Treilea Secret”. Propunând, de asemenea, câteva sublinieri de natură spirituală, studiul se încheie cu recenzii ale cărților despre Fatima apărute în limba română, precum și ale filmelor care au ecranizat istoria acestor apariții.

Eugen IVUȚ - Biroul de presă

Otilia BĂLAȘ

Canonicul Timotei Cipariu, fondatorul filologiei românești și a lingvisticii noastre istorice

- 130 de ani de la intrarea în Eternitate -

Canonic al Bisericii Blajului, Timotei Cipariu, „părintele filologiei române”, erudit, lingvist, istoric, scriitor și pedagog, membru fondator al „Academiei Române”, face parte din a doua generație a Școlii Ardelene. A fost nu numai un continuator tenace al ideilor Școlii Ardelene, dar și al trăsăturilor morale care-i definesc reprezentanții: credința, pasiunea pentru munca intelectuală sistematică, puterea de muncă, disciplina, perseverența, iubirea pentru Biserica Greco-Catolică și spiritul de jertfă.

S-a născut într-o familie de țărani din comuna Pănade de pe valea Târnavelor, Iacob Cipariu și Salomia, mama fiind înrudită cu Ioan Maiorescu, tatăl lui Titu Maiorescu.

Școala primară și gimnaziul le-a urmat la Blaj și tot la Blaj a studiat teologia la „Seminarul Teologic”; în anul 1827 a fost hirotonit preot celib de către Episcopul Ioan Bob.

Profesorul Dimitrie Macrea (1907-1988), de la Universitatea din Cluj, subliniază că pentru Cipariu, Blajul a fost orașul „în care a trăit toată viața ca profesor”, reușind să devină, „unul dintre cei mai de seamă învățați români din vremea sa”. Erudit de factură enciclopedică, stăpâna cunoștințe din toate domeniile valorilor umane, ceea ce amintește omul total, ideal al Renașterii.

Și profesorul continuă: „A învățat singur douăsprezece limbi vechi și moderne: italiana, franceza, spaniola, germana, engleza, maghiara, dar și multe limbi orientale, ca ebraica, siriana, araba, egipteană, turca și persana. Din veniturile lui modeste de profesor, Cipariu a reușit să-și formeze una dintre cele mai bogate biblioteci personale de la noi din acea vreme, compusă îndeosebi din manuscrise și documente vechi românești, lucrări de filologie și de istorie, studii de orientalistă, manuscrise arabe și persane” (Dimitrie Macrea, „Lingviști și filologi români”, Editura Științifică, București, 1959, p.68).

Erudiția lui Timotei Cipariu și colecția sa „bogată de scrieri rare” l-au determinat pe renumitul istoric, jurist și profesor Theodor Mommsen, Premiul Nobel pentru Literatură în 1902, trecând prin Transilvania, să-l viziteze, la Blaj, pe Canonic.

În 1948, în dorința de a șterge din viața țării și din suflete Biserica Română Unită cu Roma, s-a distrus tot ce aparținea Bisericii noastre, s-a pustiit Blajul de valori, cărțile Bibliotecii Mitropoliei și ale celorlalte Biblioteci au fost arse, iar ceea ce nu a cuprins flăcările a fost aruncat în apele Târnavelor!!! Nu știm cât și ce s-a salvat din Biblioteca Canonicului erudit Timotei

Cipariu - Biblioteca sa a dăruit-o Mitropoliei - și a fost transferat la Cluj.

În toamna aceasta s-au împlinit 130 de ani de la stingerea din viață a Canonicului Timotei Cipariu, blândul și sfiosul preot - cărturar, care a trecut prin viață fără zgomot - o viață de muncă și apostolat în numele Bisericii Române Unite cu Roma și a culturii. Se cuvine, măcar la anumite ocazii, cum este aceasta, să privim trecutul cinstit și pe oamenii lui aleși, care ne onorează istoria și viața fiecăruia.

Lumina lămpii din căsuța de vizavi de „Seminarul Teologic”, căsuța Canonicului, se stingea înspre dimineață. Munca continuă i-a îngăduit puține popasuri și credem că cele care îi mișcau sufletul veneau de la elevii și seminariștii Școlilor din Blaj, cărora, ca profesor, le sădea în inimi tot ce avea să le înobileze viața.

Scriitorul Alexandru Odobescu, aflat la Blaj la o zi onomastică a cărturarului, povestește cum acești elevi și seminariști, noaptea, au venit cu torțe, facle și steag românesc, la geamul luminat al profesorului și i-au cântat mai ales cântece patriotice, repetând din loc în loc: „Să trăiască!”. Timotei Cipariu, „stând drept, în mijlocul aureolei de lumină și admirare ce-l încon-

(continuare în pag. 11)

(urmare din pag. 10)

jurau, făcea cu mâna un semn de mulțumire junilor săi închinători, le spunea un vers mângâietor și întăritor [...] și că pentru noi românii nimic nu este mai de folos decât să ne iubim și să ne cultivăm”.

Sunt ani de când îndemnul bun al Părintelui Cipariu s-a uitat ... Pentru unii, timpul a făcut să fie uitată și personalitatea marelui cărturar. Prin puterea „cuvântului”, încercăm să-i readucem între noi imaginea și să-i privim opera.

La terminarea studiilor, a fost numit profesor de limba și literatură română, latină și filozofie, la „Gimnaziul” din Blaj, din 1831 Liceul „Sfântul Vasile cel Mare”, și profesor de teologie, filozofie, dogmatică și studii biblice la „Seminarul Teologic”; între 1854-1875 a fost directorul Liceului.

Studiile științifice permanente ale lui Timotei Cipariu aparțin istoriei, dar mai ales limbii române, continuând pe Samuil Micu, Gheorghe Șincai și Petru Maior. Pentru Cipariu limba noastră este un tezaur de care trebuie să ne apropiem cu sfîntenie, să-l păstrăm cu grijă. Decât să-l pierdem, „... mai bine să ne înghită pământul de vii, să ne adunăm la părinții noștri, cu acea mângâiere că nu am trădat cea mai scumpă ereditate, fără de care nu am fi demni de a ne numi fiii lor”.

Situat pe poziție latinistă a înaintașilor, Timotei Cipariu lărgeste cercetările lingvistice, „fiind cel dintâi învățat român care publică documente și monumente vechi de limbă”. Prin lucrările sale: „Elemente de limbă română după dialecte și monumente vechi (1854), „Crestomația, sau Analecte literare (1858) și „Principii de limbă și scriptură” (1866), „el pune bazele filologiei românești și ale lingvisticii noastre istorice”. Timotei Cipariu este și întemeietorul foneticii descriptive a limbii române. Foneticii îi consacră un capitol în „Gramateca limbei române” (1869). Pentru elevii Liceului „Sfântul Vasile” a redactat și manualul de „Gramateca latină pentru II, III și IV clase a gimnaziului” și „Compendiu de gramatica limbii române” (1855).

Tenace susținător al latinității poporului și a limbii române, a continuității elementului roman în Dacia și a unității poporului român, a lucrat pentru a-i da limbii române unitate, condiție de bază pentru crearea unei literaturi „cu adevărat națională, corectă în expresii, corectă în forme, fără de care nici o literatură nu poate de a se chema literatură (Op.cit.p.70).

La fel ca Samuil Micu, Gheorghe Șincai și Petru Maior, susține scrierea cu litere latine și, în mod sistematic, din anul 1833, în calitatea de director al „Tipografiei Seminarului Diecezan” (1833-1866), tipărește cărți românești cu litere latine. În Țara Românească și Moldova introducerea literelor latine a întâmpinat opoziție, s-a făcut greu, deși ideea era susținută puternic de Heliade Rădulescu și Gheorghe Asachi. Revista „România literară” (1855) a lui Vasile Alecsandri era scrisă cu litere chirilice și latine, ca să se obișnuiască treptat cititorii.

Timotei Cipariu este adeptul purificării limbii române de elementele străine prin înlocuirea lor cu elemente latine, departe însă de exagerări. Este adeptul scrierii etimologice, după modelul limbii franceze, în care cuvântul se scrie etimologic, dar se rostește deosebit. Cipariu este autorul primei noastre ortografii etimologice, în concepția sa fonetismul fiind „o poartă deschisă anarhiei în scriere”, în timp ce scrierea etimologică, pentru noi, pune în lumină originea latină a cuvintelor.

Timotei Cipariu este autor și traducător de opere teologice și filozofice, din care notăm: „Scientia S. Scripture” (1854) și „Istoria sântă seau biblică a Testamentului vechi și nou pentru începători” (1855), Ediția a II-a, 1859) și „Elemente de filozofia”, după W. T. Krug (1861).

Mai puțin cunoscute sunt operele literare ale eruditului Canonic, care a scris proză, memorialistică, poezie și s-a afirmat ca epistolar - avem în vedere corespondența cu George Barițiu -, astăzi, o parte a acestor pagini beletristice a fost publicată prin strădania profesorului universitar Ion Buzași.

Despre lirica lui Cipariu, Nicolae Iorga, în „Oameni cari au fost”, spune că „a revoluționat poezia lirică a timpului” – Alexandru Lupeanu Melin, în 1922, a publicat din versurile lui Cipariu, din manuscrisele „poetului” a mai tipărit Ștefan Manciulea, dar volumul mai cunoscut este cel îngrijit de Nicolae Albu, „Poezii” (1976).

Lirica lui Timotei Cipariu se încadrează în romantismul timpuriu și este „o revelație a istoriei literare de dată recentă”. Profesorul Ion Breazu (1901-1958) de la Universitatea din Cluj, absolvent al Liceului „Sfântul Vasile” din Blaj, s-a ocupat de poezia lui Timotei Cipariu, a pus în evidență vocația poetică și valoarea literară a operei profesorului blăjean.

Cercetarea manuscriselor lui Cipariu i-au oferit surprize profesorului Buzași, descoperind o creație poetică aproape necunoscută până acum: poezia de inspirație religioasă. Aceasta i-a reținut atenția, sesizând apropierea între sonetul „Cerească-mpărăteasă” și Rugăciunea către Fecioara Maria din „Paradisul” lui Dante. Forma de început a poeziei este înrudită și cu rugăciunea eminesciană: „Crăiasă alegându-te / Îngenunchem rugându-te ...”

Câteva versuri: „Cerească-mpărăteasă de câte ori îți cer / să sufli-ntr-al meu cuget un suflet de cântare, / cu-o rază de lumină ca ziua ce răsare / în pieptu-mi fără umbră aprinsă ca pe cer ...”.

Părintele Cipariu este și unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai oratoriei românești. Discursurile le-a rostit la evenimentele culturale din Blaj: la Sărbătoarea „Sfinții Trei Ierarhii, Vasile cel Mare, Grigore și Ioan”, patronii Liceului „Sfântului Vasile”, la început și sfârșit de an școlar, în cadrul ASTREI și al Academiei Române, al Dietei transilvănene, în calitate de deputat,

(continuare în pag. 12)

Cerc pedagogic al educatoarelor

La Grădinița „Mina”, cea mai nou înființată grădiniță din Oradea, aflată sub conducerea Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu”, a avut loc astăzi cercul pedagogic al educatoarelor.

În cadrul întâlnirii au fost prezentate de către doamnele educatoare ale Liceului Greco-Catolic patru teme. Acestea au fost: **1.** Copilul în lumea științelor, sau cum să satisfaci curiozitățile și nevoile de învățare ale copiilor în perioada educației timpurii, **2.** Frumosul, armonia, sunetul și ritmul ca valori ale artelor cultivate la vârstele timpurii, **3.** Stilurile senzoriale și implicarea lor în învățare în preșcolaritate, **3.** Educația copilului în spiritul valorilor naționale (tema desfășurându-se sub forma de atelier de lucru pentru educatoare).

Alături de doamnele responsabile ale comisiei, Sala Ioana și Bortos Lidia, a fost prezentă și doamna director adjunct a Liceului „Iuliu Maniu”, Rodica Mușan și Preasfințitul Părinte Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea, care a felicitat cadrele didactice pentru perseverența, dăruirea și munca depusă în vederea formării copiilor zilei de mâine.

Din partea gazdelor, doamnele educatoare pre-

zente au avut parte și de o surpriză. Este vorba despre doamnele Marc Bulzan Viorica, rapsod popular și Pan-tea Domnica, învățătoare, care au prezentat sub forma unei piese teatrale valorile tradiționale strămoșești care încă se mai pastrează, țesutul la război, torsul, cântecul și multe altele.

Eugen IVUȚ - Biroul de presă

(urmăre din pag. 11)

Canonicul Timotei...

unde a militat pentru drepturile românilor.

Cuvântul său lăsa întotdeauna lumină, fiecare vorbă trăda zbuciumul unei înalte conștiințe și responsabilități. Cei care i-au auzit discursurile au fost impresionați de timbrul plăcut al vocii, de tonul blând din care nu lipsea îndemnul la credință, la muncă și fapte în numele binelui, și admirația pentru însușirile morale ale omului.

Părintele Cipariu este pionier al ziaristicii românești, la Blaj, editează „Organul luminării” (1847), primul ziar românesc cu litere latine. Este și editorul primei noastre reviste de filologie: „Arhivul pentru filologie și istorie” (1867-1872), scrisă în întregime de el, bogată în studii despre istoria limbii române, despre ortografie etc.

Greu de cuprins într-un articol o personalitate ca cea a Canonicului Timotei Cipariu, de aceea spunem ca Petru Maior „noi numai cât am aruncat sămânța” ... Urmează să rodească ...

Patriotismul său sincer și curat respingea orice gândire sau atitudine șovină, a dorit înțelegere cu celelalte naționalități din Transilvania, susținând în același timp drepturile istorice ale românilor.

La 3/15 mai 1848 a fost pe „Câmpia Libertății” din Blaj, a fost unul din cei zece secretari ai Adunării Naționale și făcut parte din Delegația trimisă la Curtea imperială de la Viena pentru a prezenta revendicările românilor.

Timotei Cipariu a fost membru fondator al „So-

cietății Literare Române” (1866), numită „Societatea Academică Română” (1867), care l-a avut vicepreședinte, Societate devenită „Academia Română” (1879).

Oriunde mergea, oriunde era, Timotei Cipariu ducea cu sine Biserica Blajului: credința, devotamentul, munca temeinică, tenacitatea, consecvența, modestia și jertfa ... Personalitatea sa impresiona, și ținuta impresiona, întotdeauna era în reverenda greco-catolică, cea cu 33 de nasturi, iar pe cap purta o calotă, asemenea celei episcopale, dar neagră. La Ateneu, la ședința solemnă a întemeierii „Societății Literare Române”, lumea, văzându-l întrând în ținuta lui deosebită, uimită, în picioare, nu înceta să-l aplaude.

Membru fondator al ASTREI, vicepreședinte (1861-1866) și președinte (1877-1887), după chibzuință, ajungea la cele mai bune căi pentru dezvoltarea culturii și literaturii române și a prezenței noastre în „cetate”.

Dincolo de hotare, ne-a reprezentat în „Societatea Germană de Orientalistică”.

La încheiere, parafrazând cuvintele lui Nicolae Iorga, la stingerea din viață a lui Ioan Bianu, am putea spune: într-un început de toamnă s-a dus cinstitul și harnicul Canonic al Blajului, Timotei Cipariu, a cărui viață a fost o neîncetată dăruire de bine recunoscătorilor și nerecunoscătorilor ...

Și pașii gândului nostru să pornească în căutarea „Bisericii Grecilor” din Blaj, să se oprească la mormântul Părintelui Canonic pentru o rugăciune și pentru lacrimi ... Și ... pentru iertare ...

Hirotonirea în preoție a diaconului Mirel Demian

Primește acest Odor și-l păstrează pe el până la a doua venire a Domnului și Dumnezeuului nostru Isus Cristos, când are să-l ceară de la tine înapoi”

În Duminica „Samariteanului Milostiv”, în Catedrala „Sfântul Nicolae” din Oradea a avut loc un moment solemn pentru părintele diacon Mirel Demian, care, prin punerea mâinilor Preasfinției Sale Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea și prin rugăciune a fost hirotonit preot. Alături de Preasfințitul Părinte Virgil a slujit și Excelența Sa Vincent Dollmann, episcop auxiliar de Strasbourg, prezent în aceste zile la Oradea, cu ocazia întâlnirii mondiale a profesorilor catolici.

Părintele Mirel-Mihai Demian s-a născut în data de 7 februarie 1987 la Negrești-Oaș, județul Satu-Mare. Între anii 2001-2005 a fost elev al Liceului Teoretic Negrești-Oaș. După absolvirea liceului a urmat cursurile Facultății de Sociologie și Psihologie, specializarea Antropologie, din cadrul Universității de Vest din Timișoara. În perioada 2008-2012 a urmat cursurile Facultății de Teologie Greco-Catolică, departamentul Oradea, din cadrul Universității „Babeș-Bolyai”, nivel licență și master între 2009-2011. După terminarea studiilor în țară a absolvit un Master în Liturgică la Institutul Pontifical Oriental din Roma, fiind alumn al Colegiului Pontifical Pio Romeno. Actualmente este doctorand în cadrul Institutul Pontifical Oriental din Roma. Este căsătorit din 30 august 2015. A fost hirotonit diacon pe 19 martie 2017, în Catedrala Sfântul Nicolae.

În cuvântul de învățătură adresat credincioșilor, Preasfinția Sa a vorbit despre: „samariteanul milostiv care rămâne pentru fiecare dintre noi un model”. De asemenea Preasfinția Sa a precizat că „pentru Sfinții Părinți lucrurile sunt foarte precise: omul este Adam, Ierusalimul este Paradisul, Ierihonul este lumea în care trăim, tâlharii sunt puterile diavolului, preotul care trece pe lângă cel rănit este Legea Veche, levitul îi reprezintă pe profeți, samariteanul este însuși Isus Cristos, cel care îl duce la casa de oaspeți, casă care este Biserica”.

Referitor la momentul solemn pentru părintele

Mirel, Preasfinția Sa a amintit faptul că: „dânsul face acest mare pas, pășește către preoție, la chemarea Domnului. Prin hirotonire el este trimis în numele lui Cristos în lume ca să predice Evanghelia cu vreme și fără de vreme, să celebreze Sfintele Sacramente, să fie păstorul cel bun al credincioșilor, care devine bunul samaritean.”

La momentul potrivit, după rânduiala hirotonirii a urmat înveșmântarea noului preot, iar la sfârșitul Sfintei Liturghii părintele Mirel a oferit binecuvântarea sa Preasfințitelor episcopi, familiei dânsului, credincioșilor din Bixad, Beliu și Valea lui Mihai și tuturor celor prezenți.

Eugen IVUȚ - Biroul de presă

Scoala Altfel la Asociația Caritas Eparhial Oradea

În timpul săptămânii „Școala Altfel”, o parte din elevii de la Colegiul Economic „Partenie Cosma” și Colegiul Național „Iosif Vulcan” din Oradea au ales să participe la activități de voluntariat în perioada 30 octombrie – 3 noiembrie a.c. la Asociația Caritas Eparhial Oradea

Elevii de la Colegiul Economic „Partenie Cosma”, împreună cu profesorii lor: Moca Mihaela (clasa 9 C), Grozescu Liana (clasa 11 B), Popa Ileana (clasa 9 A), Miclăuș Sanda și Miclăuș Adriana (10 F) și Torj Florina (clasa 12 H) au învățat despre ceea ce înseamnă voluntariatul și au testat munca de voluntariat implicându-se în activități la Cantina Socială și la Centrul de zi pentru copii Gabrielle.

Elevii de la Colegiul Național „Iosif Vulcan”, împreună cu profesorii lor: Bondor Gabriela (10 E), Craciun Rodica (11 D), Popa Teodora (10 A), Vîrva Sanda (10 D), au învățat despre ceea ce înseamnă voluntariatul și au testat munca de voluntariat implicându-se în activități administrative și confecționare felicitări de Crăciun la biroul asociației. O parte dintre elevi au fost cucerii de voluntariat și au ales să participe în continuare la activități ca voluntari ai Asociației Caritas Eparhial Oradea.

Cristina Todorean

Alin CREȚU

Cum vă puteți ajuta copiii să învețe mai ușor? Metacogniția

Componenta de bază a metacogniției este conștientizarea proceselor gândirii. Aceasta include atât modalitățile prin care elevii abordează de obicei o sarcină, cât și alternativele prin care ar putea să procedeze. Cei care știu cum să învețe sunt conștienți de modul în care gândesc și pot face alegeri inteligente în ceea ce privește strategiile pe care le vor utiliza.

Nu contează doar ceea ce știi, este la fel de important când, cum și în ce condiții utilizezi aceste lucruri.

Cum îl putem ajuta pe copil să învețe mai ușor?

Majoritatea părinților și a cadrelor didactice pornesc în procesul de educare al copiilor de la premisa că aceștia au un instinct natural de a învăța, însă studiile arată că este important să le arătăm cum să folosească metacogniția pentru a-i crește rapiditatea.

Îi ajutam să își dea seama cum pot învăța mai ușor și să înțeleagă care le sunt preferințele și dificultățile când vine vorba de învățare, respectiv să folosească diferite strategii cognitive pentru a explora, a înțelege și a aplica ceea ce învață.

Iată câteva strategii care le-ar putea fi utile:

1. Explicați-i ce înseamnă metacogniția.

Aceasta presupune să aflăm răspunsuri referitoare la cum am ajuns la o anumită concluzie, care sunt confuziile pe care le-am făcut, care sunt motivele pentru care am avut dificultăți în a înțelege ceva, cum și de ce funcționează anumite metode de învățare.

2. A gândi cu voce tare.

Învățați-vă copilul să își descopere și să își corecteze greșelile analizându-și ceea ce studiază, cu voce tare.

3. Conectați noile cunoștințe cu ceea ce copilul deja știe.

Puteți folosi strategia: *Ce știu? – Ce vreau să știu? – Ce am învățat?*

Ce Știu:

Exemplu: Un ghepard mănâncă antilope.

Ce Vreau să știu:

Exemplu: Cum prinde ghepardul o antilopă?

Unde trăiesc antilopele? Câte antilope mănâncă un ghepard într-o săptămână? Scapă vreodată antilopele de ghepard?

Ce Am învățat:

Exemplu: Gheparzii aleargă cu o viteză de 100 Km / h pentru a prinde o antilopă. Ei găsesc antilope care pasc în savanele din Africa. Gheparzii trebuie să sufoce antilopa fiindcă au maxilare mici și nu o pot omorâ cu o singură mușcătură.

Utilizând acest organizator grafic, elevii con-

struiesc înțelesuri pornind de la ce au învățat, compară noile cunoștințe cu ceea ce știau deja și sunt capabili să-și clarifice ideile. Această metodă ajută și la menținerea concentrării și a interesului copiilor față de conținut reprezentând și o modalitate de a urmări ceea ce învață. Poate fi folosită la toate disciplinele și la orice nivel de învățământ, putând constitui un punct de plecare pentru o discuție.

4. Îmbrățișează curiozitatea.

Răspundeți întrebărilor pe care copilul le are spunându-le „Hai să descoperim împreună.” / „Hai să aflăm despre ce e vorba.” etc. Citiți cărți, enciclopedii, căutați informațiile pe internet, mergeți la bibliotecă, experimentați.

5. Învățați-l pe copil să identifice lucrurile care îi sunt neclare.

Pentru părinți, întrebarea „Care sunt nelămuririle voastre în aceasta lecție?” poate fi o modalitate de a-i ajuta pe copii să își dezvolte această abilitate. Le puteți cere copiilor să vă explice lecția pe care o au de învățat, pentru a descoperi unde anume s-au blocat sau care le sunt aspectele neclare. În învățare, confuzia este momentul dinaintea de crearea legăturilor dintre informațiile vechi și cele noi, neînsemnând că aceștia nu sunt suficient de inteligenți, ci că urmează a învăța și înțelege lucruri noi.

6. Sumarizați „Ce” -ul și „Cum” -ul a ceea ce se învață.

Sumarizarea înseamnă o analiză profundă a ceea ce s-a învățat pentru a elimina orice nelămurire și a umple toate golurile existente. Părinții își pot întreba copiii la finalul lecției „Ce ați învățat astăzi?”, aceștia oferind fiecare câte un răspuns, cerându-le să explice și să ofere detalii.

7. Observarea și evaluarea metodelor de învățare.

Le puteți cere copiilor să țină jurnale ale învățării, în care să răspundă la întrebări referitoare la modalitățile în care au învățat, nu neaparat la lucrurile pe care le-au învățat. Iată câteva exemple de întrebări care îi pot ajuta pe copii să conștientizeze mai bine felul în care învață:

- Ce am învățat cel mai ușor săptămâna aceasta? De ce?
- Ce a fost cel mai greu pentru mine să învăț? De ce?
- Ce metode de învățare au funcționat? De ce au funcționat?
- Ce metode de învățare nu au funcționat săptămâna aceasta? Cum le pot îmbunătăți? Cu ce le pot înlocui?
- Ce obiceiuri de învățare funcționează bine pentru mine?

(continuare în pag. 15)

Toamnă bogată

Comunitatea greco-catolică din **Plopiș** a ținut să mulțumească lui Dumnezeu pentru rodnicia și bogăția pământului din toamna aceasta oferind, celor mai lipsiți decât ei, o parte din ceea ce au adunat în cămarile lor. Produsele donate Cantinei Sociale, ce funcționează în Centrul "Maria Rosa" din Oradea, nu au fost puține. Am primit circa 1.500 kg de cartofi, 40 kg de untură, 14 litri de ulei, 30 kg de făină, 10 kg de zahăr, 10 litri de bulion, 10 kg de orez, 15 kg de ceapă și 40 kg de morcovi.

În numele beneficiarilor noștri vă mulțumim. Îi mulțumim și păstorului sufletească al comunității care nu se îngrijește doar de partea spirituală și sufletească a credincioșilor păstoriți, ci îi ajută și să facă binele. Îi mulțumim părintele Ioan Șanta și pentru implicarea în colecta de alimente dar, cu atât mai mult, că a organizat transportul lor la Oradea, la Cantina Socială.

Iar vouă, credincioșilor parohiei Plopiș, celor ce

faceți binele și vă amintiți de cei săraci, Domnul să vă dea însuțit.

Binecuvântarea Domnului să pogoare peste voi și peste familiile voastre.

Pr. Olimpiu TODOREAN

(urmare din pag. 14)

Puteți vorbi cu copilul despre aceste subiecte oferindu-i sugestii de tehnici de învățare, lăsându-l să aleagă felul în care o va face, aceasta încurajându-i metacogniția.

8. Învățați-l pe copil despre felul în care are loc învățarea și felul în care propriile convingeri despre aceasta îi influențează rezultatele. Le puteți explica copiilor faptul că învățarea presupune crearea de noi legături între neuroni; cu cât informațiile nou învățate sunt mai mult folosite. Cu cât exersează mai mult, folosind informațiile în contexte variate, cu atât vor învăța mai ușor, reținând mai bine.

Metacogniția benefică în privința învățării, îi ajută pe copii să se cunoască mai bine și să își controleze comportamentul.

De exemplu, un copil căruia i s-a explicat felul în care are loc învățarea și a observat care sunt metodele de învățare care i se potrivesc, va putea să își controleze emoțiile dinaintea unui examen știind să își organizeze materia astfel încât să se pregătească eficient.

Iată câteva exemple de întrebări metacognitive generale, pentru copiii de vârste mai mari:

- Cum pot să duc o viață fericită?
- Cum pot deveni un om respectat?
- Cum mă pot simți bine cu mine însumi?
- Cum s-a simțit prietenul meu când i-am spus acest lucru? Care a fost contribuția mea în acest conflict?

Folosind aceste reflecții, copiii încep să înțeleagă și perspectiva altor persoane de a vedea lucrurile.

Pentru a face „vizibilă gândirea”, puteți folosi **întrebări logice** pentru a vă ajuta copilul să își dezvolte metacogniția, ca:

- Ce te face să spui asta?
- La ce te gândești atunci când spui asta?
- De ce anume îți amintește asta?

- Cum ai reacționat în contexte similare?
- Te poți gândi la ceva ce ar putea să funcționeze acum?

Întrebările metacognitive sunt utile fiindcă îl ajută pe copil să își clarifice informațiile, să își gestioneze mai bine anxietatea și să găsească căi mai bune de a rezolva cerințele și situațiile cu care se confruntă.

Învățându-l pe copil strategii de învățare, acesta poate să creeze legături între cunoștințele existente și noi conținuturi. Uneori strategiile de învățare sunt folosite pentru a transforma informația într-o formă care este mai accesibilă pentru copil, în timp ce alte strategii facilitează reverificarea, accentuează atenția ca un aspect calitativ al performanței, blochează interferențele, structurează și secvenționează practicile în părți care pot fi învățate, promovează auto-perfecționarea. Strategiile de învățare îl pot pregăti pe copil să acționeze cu intenție, să se centreze pe acțiune și să depună efort.

Strategiile metacognitive și auto-reglatorii.

-Cei ce învață își pun întrebări în timp ce citesc pentru a-și monitoriza înțelegerea, apoi se reîntorc să recitească o porțiune din text.

-Când un copil încetinește viteza de citire, când se confruntă cu un text mai dificil sau mai puțin familiar. Bineînțeles verificarea oricărui aspect al materialului de curs (note de lectură, texte, materiale de laborator, examene trecute sau lucrări), pe care cineva nu și le aduce aminte sau nu le înțelege în timp ce studiază pentru un test.

-Sărirea peste întrebări în timpul unui test și reîntorcerea la ele mai târziu, copilul o poate folosi pentru a-și regla comportamentul.

Toate aceste strategii îmbunătățesc învățarea ajutându-i pe copii să-și corecteze comportamentele de învățare și să repare lacunele de înțelegere.

Proiectul „Tineri voluntari”

Asociația Caritas Eparhial Oradea a desfășurat activități de promovare a voluntariatului în liceele din Oradea, în perioada septembrie – noiembrie 2017, în cadrul proiectului „Tineri Voluntari” co-finanțat de Consiliul Județean Bihor prin Direcția de Dezvoltare și Implementare Proiecte Bihor.

În România, sectorul ONG oferă tot mai multe posibilități de realizare de activități de voluntariat, însă majoritatea tinerilor nu știu că pot face acest lucru (Conform unui studiu al FDSC, peste 90% din populația activă a României nu s-a implicat niciodată în activități de voluntariat în anul 2016). De aceea, aportul acestui proiect este important, atât pentru asociația noastră, cât și pentru celelalte ONG-uri din Bihor, din orice domeniu ar fi ele, deoarece le oferă tinerilor un prim contact cu lumea voluntariatului. Acesta poate fi o modalitate foarte bună de dezvoltare armonioasă a tinerilor, venind în completarea programei școlare, prin participarea tinerilor la activități de voluntariat.

Asociația și-a propus să le vorbească tinerilor despre avantajele și beneficiile voluntariatului, despre dezvoltarea lor personală și despre faptul că pot dobândi anumite competențe și abilități prin munca voluntară. În fiecare an, generațiile se schimbă, de aceea, acest proiect este extrem de important, pentru a educa noile generații de elevi în ceea ce privește participarea acestora la viața comunității. Un tânăr, care a fost voluntar, la un moment dat în viață, va deveni un adult mai bun, mai responsabil și deci un cetățean de care societatea are nevoie și pe care se poate baza.

În urma seminariilor de promovare a voluntariatului, susținute de către coordonatorul de voluntari al asociației, elevii au aflat ce este voluntariatul, cine poate face voluntariat, când și cum se poate face voluntariat și nu în ultimul rând de ce să aleagă tinerii de liceu să facă voluntariat. De asemenea, tinerii au fost informați cu privire la oferta de voluntariat a Asociației Caritas Eparhial Oradea: voluntariat la Cantina Socială, la Centrul de zi pentru copii Gabrielle, Colectele de alimente de Paști și de Crăciun, clown-doctor pentru copiii internați la Spitalul Clinic Municipal „Dr. Gavril Curteanu” din Oradea, voluntariat pentru acțiunile de fundraising (campania 2%,

loteria pentru cauze sociale, Swimathon etc.) și voluntariat pentru promovarea asociației și a voluntariatului (târguri ONG, etc.).

În medie, dintr-un grup de elevi, în jur de 5-10% aleg să se înscrie la activități de voluntariat. În urma seminariilor de promovare ale Caritas Eparhial Oradea, peste 130 de elevi au ales să încerce să facă voluntariat. Elevii provin de la următoarele licee orădene, cu care Asociația Caritas Eparhial Oradea are acorduri de parteneriat: Liceul Greco – Catolic „Iuliu Maniu”, Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu”, Colegiul Economic „Partenie Cosma”, Liceul de Arte Oradea, Liceul Teoretic „Lucian Blaga”, Colegiul Național „Iosif Vulcan”, Colegiul Național „Emanuil Gojdu” și Liceul Tehnologic Sanitar „Vasile Voiculescu”.

Elevii de liceu și nu numai au avut posibilitatea de a se înscrie și online prin completarea unui formular disponibil la adresa: <https://goo.gl/forms/X4WMF3z7ekYJk15K2>. Acest formular va fi deschis tot timpul, chiar și după încheierea proiectului „Tineri Voluntari”.

Suntem încântați să observăm că, în fiecare an, elevii și profesorii sunt tot mai interesați de activitățile de voluntariat ca modalități de dezvoltare personală și de petrecere a timpului liber într-un mod constructiv. Asociația Caritas Eparhial Oradea lucrează de peste 10 ani cu voluntari, iar munca lor este neprețuită. Multe din activitățile pe care le desfășurăm (noi, și alte ONG-uri) sunt posibile datorită voluntarilor.

Cristina TODOREAN

Consacrare de altar și sfințirea noilor confesionale

Duminică, 19 noiembrie 2017, credincioșii de la Mănăstirea „Maica Domnului” din Oradea, parohie păstorită de părinții franciscani, au avut bucuria de a participa la un eveniment deosebit pentru viața parohiei lor, și anume consacrarea altarului și sfințirea noilor 4 confesionale.

Acest lucru s-a putut realiza datorită preocupărilor susținute din partea credincioșilor și a pr. vicar general Mihai Vătămănelu OFMConv., în a renova și a înfrumuseța acest locaș de cult. Preasfințitul Virgil Bercea a fost episcopul consacrador. Alături de el, au mai fost prezenți la această celebrare mulți preoți și credincioși din Oradea și din alte parohii.

Celebrarea a început în jurul orei 10.00 cu primirea Preasfințitului Virgil de către părintele paroh, Iulian Robu, însoțit de mai mulți preoți și de întreaga comunitate.

La începutul sfintei liturghii s-a rostit rugăciunea introductivă de invocare a Spiritului Sfânt. Pe sfântul altar erau pregătite sfintele relicve ale sfinților: Francisc din Assisi, Clara din Assisi, Filip Neri, Paul al Crucii, Gabriel al Maicii Îndurerate, ale fericților Ieremia Valahul și Vincențiu Strambi.

După ce au fost depuse în Sf. altar, într-un loc vrednic, s-a recitat o rugăciune scurtă: „veșnică pomenire ctitorilor sfântului locașului acestuia” s-a sigilat locul în care au fost depuse sfintele relicve, a urmat rugăciunea de consacrare a sfântului altar.

O dată terminată această rugăciune a urmat spălarea sfântului altar cu apă cu miresme de trandafir și săpun. Episcopul în timp ce se desfășura acest ritual a recitat psalmul 50: „ai milă de mine Dumnezeu după marea ta bunătate;... stropește-mă Doamne cu isop și mă voi curăța. Spală-mă și mai mult decât zăpada mă voi albi”.

Încheiat ritul spălării altarului a urmat ritul ungerii cu sfântul mir. Episcopul a turnat pe sfânta masă în formă de cruce sfântul mir rostind de trei ori: „Aleluia”, apoi împreună cu preoții au uns toată partea de sus a sfântului altar.

Pe sfântul altar au fost așezate imagini a celor patru evangheliști: Matei, Luca, Marcu și Ioan, în cele patru colțuri ale altarului. După ce s-a încheiat acest ritual pe altar s-au așezat fețele de altar la număr de trei. O dată pregătit altarul cu: tabernacolul, lumânări, flori și cu cele necesare a urmat săvârșirea Sfintei Liturghii a Sf. Ioan Gură de Aur.

În cuvântul de învățătură Preasfinția Sa Virgil a vorbit despre sfânta Evanghelie duminicală luată de la Sf. Luca: unde se vorbește despre bogatul căruia i-a rodit țarina. Un moment deosebit în cadrul predicii profunde și practice pline de învățături creștine; unde credincioșii prezenți la sfânta liturghie fost sensibilizați să împartă cu cei săraci din darurile lor. Să ofere

mâncare oamenilor sărmani care locuiesc la groapa de gunoi a orașului. În acest sens credincioșii au fost invitați ca în jurul orei 14:30 să aducă la biserică un mic pachetel cu hrană, care să fie oferit celor săraci de la groapa de gunoi a orașului în această zi când Sfântul Părinte Papa Francisc a instituit: „Prima Zi Mondială a Săracilor”.

Un alt moment în cadrul sfintei liturghii a fost și consacrarea unui tânăr diacon.

La finalul sfintei liturghii pr. Iulian Robu a mulțumit lui Dumnezeu pentru toți cei care au înfrumusețat biserica. O mulțumire specială plină de recunoștință a fost adresată Preasfințitului Virgil, tuturor binefăcătorilor și credincioșilor.

Cântările la sfânta liturghie au fost conduse de corul „Schola Cantorum” al Seminarului dirijați de Maestrul Radu Mureșan.

Ca ultim moment deosebit al acestei zile a fost și binecuvântarea celor patru noi confesionale așezate în biserică. Liturghia s-a încheiat în jurul orei 12:30.

Mulțumind lui Dumnezeu pentru toate darurile și harurile oferite, pentru bucuria acestei zile nu ne rămân decât cuvintele psalmului 43 „Voi merge la altarul lui Dumnezeu, la Dumnezeul bucuriei și veseliei mele, și te voi lăuda cu harpa, Dumnezeule, Dumnezeul meu”.

Pr. Iulian ROBU

Dezvelirea grupului statuar Otilia Marchiș și Ady Endre

În după masa zilei de sâmbătă a avut loc la Carei dezvelirea unui grup statuar dedicat Otiliei Marchiș, fiica protopopului unit George Marchiș, și lui Ady Endre. Între cei doi a existat mereu o legătură puternică, bazată pe prietenie, respect și devotament.

La ceremonia de dezvelire au luat parte Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcopul greco – catolic de Oradea, domnul episcop Csűry István, episcopul reformat de Piatra Craiului, și Szili Katalin, fostul președinte al Parlamentului Ungariei, Kelemen Hunor, deputat în Parlamentul României, domnul Eugen Kovacs, primarul orașului Carei precum și oficialități județene și locale.

Ceremonia de sfințire a bustului a fost oficiată de către părintele Radu Filip, Vicar foraneu și părintele protopop reformat al Careiului.

În continuare prezentăm discursul Preasfințitului Părinte Virgil cu acest prilej:

”Nu există subiect pe care marmura (sculptura) să nu-l cuprindă...”, spunea Michelangelo Buonarroti (1475-1564).

Dacă pedestalul nu este solid, statuia se prăbușește, ne spune înțelepciunea timpurilor ... În grupul statuar ”Ady Endre și Otilia Marchiș”, realizat de sculptorul Biro Lajos, bronzul a trecut peste starea de imobilitate ca să aducă la lumină profunzimea gândirii celor doi creatori, Otilia și Ady, aflați mereu în căutarea binelui. Acesta este pedestalul și rezistența lui: încrederea nemărginită în om și în capacitatea acestuia de a se împotrivi răului; acesta este ”crezul” celor doi reprezentanți de seamă ai culturii din aceste locuri. Ei înșiși trecând peste tot ce desparte pe oameni, cu credința și convingerea că ”adevărul vieții-i Dumnezeu” (Ady Endre).

De-acum și peste ani, cei omagiați prin ”Grupul statuar”, dezvelit astăzi, jurnalista, criticul de artă și prozatoarea Otilia Marchiș (1873-1951) și Ady Endre (1877-1919), unul dintre cei mai mari poeți maghiari ai secolului al XX-lea, ne vor spune că între oamenii buni există legături tainice ce îi unesc și că cel mai bun mijloc de a ne cunoaște este acela de a încerca să-l înțelegem pe cel de lângă noi. Otilia Marchiș și Ady Endre au multe în comun: sunt apropiați ca vârstă, de la nașterea poetului sunt 140 de ani iar de la nașterea Otiliei 144; amândoi sunt de pe plaiurile sătmărene, ea, fiica preotului greco-catolic George Marchiș, din Homorodul de Mijloc, el, din comuna Erindszent, azi, Ady Endre (Adyfalve); Otilia va urma o parte din studii la Carei, unde, în aceiași ani, va studia și poetul; le este comună dorința dezvoltării personale, cu orizonturi culturale tot mai întinse, literatura și arta fiind în centrul preocupărilor lor; ... amândoi vor cunoaște metropolele Europei occidentale, cu bogățiile culturale care copleșesc gândirea și sufletul, dar împlinirea

intelectuală și artistică o vor găsi-o la Paris; amândoi au fost dăruți cu talent, care s-ar fi risipit, dacă nu ar fi fost convingși că plămuirea unui lucru bun cere muncă, hărnicie și perseverență. Destinul, însă, a avut pentru fiecare un drum distinct.

Otilia Marchiș s-a căsătorit foarte timpuriu dar, un ”dor” de cunoaștere, îi poartă pașii pe drumuri mai puțin obișnuite prin Extremul Orient, Asia, Japonia; se stabilește la Paris; îl cunoaște pe criticul de artă Gyorgy Boloni, originar de pe plaiurile sălăjene care-i va deveni soț; va cunoaște lumea intelectuală și artistică pariziană: Auguste Rodin, Claude Monet, Paul Cezanne, Van Gogh, Constantin Brâncuși, Anatol France, Ady Endre ... Otilia Marchiș, intelectuală cultivată, a scris cu multă sensibilitate în română, maghiară și franceză; a fost membră în diverse societăți de cultură, apreciată de Academia Franceză, a trăit în ultimii ani la Haga, unde soțul era ambasador.

Ady Endre, poetul născut pe valea Ierului, a studiat la Carei, Zalău, Debrecin; a trăit mult timp la Paris; este poetul care marchează nașterea poeziei maghiare moderne. A scris pagini despre Otilia Marchiș, între ei fiind o prietenie frumoasă și puternică, fapt ce i-a ajutat pe fiecare să-și dezvolte personalitatea. A fost patriot și revoluționar, prieten cu mulți români, printre care cu pictorul Aurel Popp și Octavian Goga. Ady Endre mărturisea că face parte dintr-o nație care, ”permite unuia dintre cei mai buni membri să sesizeze omul din om”. Iar, lui Octavian Goga îi amintea: ”iubesc orice popor și nu pot urî decât josnicia” și ”în la tine și la poporul tău sensibil ca la al meu”. Nimic nu a lezat prietenia dintre ei. După moartea lui Ady, Octavian Goga îi traduce din poeziile și le publică în revista ”Cultura”, susține material pe părinții poetului, iar Veturia Goga, la 50 de ani de la moartea lui Ady Endre, simțind care ar fi fost dorința lui Goga, merge la Budapesta și așază pe mormântul poetului-prieten, un buchet cu 50 de trandafiri.

Nouă, celor de astăzi, Otilia Marchiș și Ady Endre ar putea să ne spună: ”între ceea ce am fost și între ceea ce am vrut să fim s-a aflat întotdeauna Dumnezeu” ... și atitudinea lor, și evenimentele prin care au trecut, dovedesc acest adevăr. Omul fără Dumnezeu are sufletul rănit, sfâșiat de îndoieli, nu știe să iubească semenii, nu știe rostul unui bine făcut. Otilia și Ady au avut în față un orizont larg deschis al culturii și au știut că trebuie să privească mai sus ... au descoperit cum ”creația binelui și a frumosului fac mai mică, în jurul nostru, zona răului și a urâtului” ... Otilia Marchiș și Ady Endre au devenit apostoli ai binelui și ai frumosului.

Carnavalul toamnei

Evenimentul a fost organizat de Asociația „Ave Miriam” în parteneriat cu Protopopiatul Greco-Catolic Beiuș și Parohia „Sfinții Trei Ierarhi” Beiuș Oratoriul „Colț de Rai” al parohiei, vineri, 10 noiembrie 2017. Ediția a III-a a avut ca temă: „Toate către Tine așteaptă ca să le dai lor hrană la bună vreme. Dându-le Tu lor, vor aduna, deschizând Tu mâna Ta, toate se vor umple de bunătați” (Ps 103, v 28-29).

Copiii au fost așteptați de Carmen Zima, coordonatoarea activităților din oratoriu, într-un decor simbolic al abundenței toamnei și a providenței divine: un colț autentic cu iz de țară cu paie, tulei și știulete, ludaie faine bune de vatră, struguri, mere și gutâi, lipsea doar moșu cu al lui babă. Într-un spirit ecumenic, copii de diverse confesiuni, au rostit, alături de părintele Zorel Zima, Psalmul 103, imn conștient, de recunoștință și de laudă, închinat celui care dă și reînnoiește încontinuu viața, în creaturile sale.

După această atingere pură a mâinilor divine întinse către ei, aceste suflete pure de copii au fost invitate a-și prezenta costumațiile. O lume de personaje admirate și de pure năzuințe s-au ținut în veșmintele lor: pisicuțe, cățeluși, clovni, trandafiri și zâne mândre, îngerași ocrotitori și „micul prinț” din file de povești..., ba, chiar și un ursuleț cu coada lungă, încă nepăcălit de vulpe, probabil cumătra văzând micul polițist, nu s-a încumetat a-i da târcoale.

După vesele și abile probe coordonate de tinere

animatoare, în urma unei profunde deliberări, juriul a pronunțat verdictul: toți primesc o diplomă de participare și mici atenții, căci toți sunt puri, frumoși și originali.

Cu gând de mulțumire pentru toate roadele materiale și spirituale, cu bucuria izvorâtă din noi clipe de petrecere în bună prietenie, copiii s-au întors la casele lor, iar Domnul îi petrecea cu inima și ochii în continuare.

Pr. Zima ZOREL

Papa Francisc ales membru de onoare

Vineri, 24 noiembrie 2017, membrii Academiei Române s-au reunit în Adunare generală, având pe ordinea de zi două puncte: titularizarea unor membri corespondenți și supunerea la vot a propunerii de alegere a Sanctității Sale Papa Francisc ca membru de onoare al Academiei Române.

Adunarea generală a fost prezidată de acad. Cristian Hera, Vicepreședinte al Academiei Române.

Sanctitatea Sa Papa Francisc a fost ales prin vot deschis, la vedere, ca membru de onoare al Academiei Române. Propunerea a fost făcută de către Prezidiul Academiei Române, care, în motivația oficială, arată:

„Având în vedere personalitatea teologică de talie mondială a Papei Francisc, exemplara sa dăruire în slujba oamenilor care caută un sens al vieții, o cale a păcii și a reconcilierii, subliniind preferința sa

de a-i ajuta în primul rând pe cei săraci și marginalizați; de asemenea, ținând cont de meritele sale deosebite în ușurarea suferinței oamenilor refugiați, persecutați, victime ale războaielor, calamităților naturale și ale violențelor; în fine, prețuind prietenia sa față de poporul român și îmbrățișând inițiativele sale menite să ducă la refacerea unității creștine, prin susținerea dialogului ecumenic între catolicii și ortodocșii din țara noastră, Prezidiul Academiei Române propune alegerea Sanctității Sale ca membru de onoare al Academiei Române.”

Adunarea generală a votat în unanimitate alegerea Papei Francisc ca membru de onoare.

Intențiile apostolatului rugăciunii pentru anul 2017

DECEMBRIE

Universală: Persoanele în vârstă.

Pentru persoanele în vârstă: susținuți de familii și de comunitățile creștine, să colaboreze cu înțelepciunea și experiența lor la transmiterea credinței și la educarea noilor generații.

Deschiderea Centenarului Marii Uniri în județul Sălaj

La invitația Preasfinției Sale Petroniu Sălăjeanul, Preasfințitul Părinte Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea, a participat la manifestările dedicate Deschiderii Centenarului Marii Uniri în județul Sălaj. Manifestările au avut loc în Catedrala Ortodoxă „Înălțarea Domnului” din Zalău, unde au participat oameni de cultură ai județului Sălaj, oficialități civile și militare, preoți, precum și domnul academician Ioan Aurel Pop, rectorul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, care a și conferențiat despre Centenarul Marii Uniri.

Au fost evocate numele personalităților care au avut un rol deosebit în făurirea Unirii precum Iuliu Maniu, Gheorghe Pop de Băsești, precum și rolul avut de către cele două Biserici românești, Greco-Catolică și Ortodoxă, prin episcopii Iuliu Hossu, cel care a citit Declarația Unirii și Miron Cristea.

În a doua parte a evenimentului a avut loc un concert de muzică tradițională și patriotică românească orchestrată pentru instrumente de suflat și instrumente electronice condus de către domnul Mihai Toma și membrii Proiectului „Dacika”, cărora li s-au alăturat și membrii corului catedralei „Sfânta Vineri”. Concertul a avut loc prin organizarea Asociației Naționale Cultul Eroilor “Regina Maria” – filiala județeană Sălaj, cu sprijinul Ministerului Culturii și Identității Naționale prin Direcția Județeană de Cultură.

Prezentăm în cele ce urmează cuvântul adresat de către Preasfinția Sa Virgil la deschiderea Anului Centenarului în județul Sălaj:

**„Preasfinția Voastră,
Stimate Domnule Academician,
Domnule Prefect,
Domnule Primar,
Dragii mei,**

Vă mulțumesc pentru invitația de a fi astăzi împreună! Vă felicit pentru acest moment de deschidere al Centenarului Marii Uniri.

La Alba Iulia, în 1918, episcopul ortodox Miron Cristea și întreaga ”adunare națională” l-au ascultat pe episcop greco-catolic Iuliu Hossu citind Declarația Unirii, pentru ca mai apoi cei doi ierarhi să se îmbrățișeze. Iuliu Hossu a exclamat: „Pe cum ne vedeți azi îmbrățișați frățeste, așa să rămână îmbrățișați pe veci toți frații români!” Simbolistica acestei îmbrățișări, peste ani, trebuie să conducă la pacea, armonia și buna înțelegere dintre cele două Biserici ortodoxă și greco-catolică.

Domniile Voastre, sălăjenii, trebuie să fiți mândri că mulți dintre marii bărbați ai neamului, făuritorii Marii Uniri, s-au născut pe aceste plaiuri. Mă gândesc aici la un Simion Bărnuțiu cu al său discurs programatic de pe Câmpia Libertății de la Blaj – unde s-a strigat întâia dată - ”vrem să ne unim cu Țara”; mă gândesc la Iuliu Maniu și la George Pop de Băsești,

© Eugen Ivuț

la Victor Deleu, Iuliu Coroianu, ... mă gândesc la toți preoții noștri sălăjeni, ortodocși sau greco-catolici, care i-au însușit pe credincioșii lor, le-au transmis idealul unirii tuturor românilor și au crescut marea generație a Marii Uniri. Da, prin satele noastre, suflul Unirii a rămas neșters, iar cei de atunci l-au transmis urmașilor: la noi în casă de 1 decembrie se cânta Deșteaptă-te române, Pe-al nostru steag, Pui de lei ... iar ”tânul”, adică bunicul, ne povestea de cum a fost atunci.

Noi, generația Centenarului Unirii, suntem chemați să îndeplinim ceea ce spunea „patriarhul națiunii”, George Pop de Băsești: ”lăsați-vă pătrunși, fraților, de florii sfinți ai acestui strălucit praznic național, și în cea mai deplină și frățască armonie să clădim temeliiile fericirii noastre naționale viitoare.”

Fie ca bunul Dumnezeu să ne ajute să pășim cu demnitate în Centenarul Unirii împreună ca frații!”

Eugen Ivuț - Biroul de presă

© Eugen Ivuț